

1385.

Na osnovu člana 140 stav 7 Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti („Službeni list CG”, broj 49/24), Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera donijelo je

PRAVILNIK O NAČINU IZRADE I SADRŽAJU LOKALNIH AKCIONIH PLANOVA ZAŠTITE OD RADONA

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se način izrade i sadržaj lokalnih akcionih planova zaštite od radona koje donose jedinice lokalne samouprave.

Lokalni akcioni plan zaštite od radona

Član 2

Lokalni akcioni plan zaštite od radona (u daljem tekstu: lokalni akcioni plan), je plan od neposrednog i zajedničkog interesa za stanovništvo koje živi na teritoriji jedinice lokalne samouprave, odnosno lokalno stanovništvo.

Cilj lokalnog akcionog plana je smanjenje ukupnog rizika od izlaganja radonu za lokalno stanovništvo i individualnog rizika za pojedince koji žive u prostorima sa visokim koncentracijama aktivnosti radona.

Lokalni akcioni plan donosi se na period od pet godina i treba da bude usaglašen sa nacionalnim Programom zaštite od radona.

Lokalna baza podataka o radonu

Član 3

Lokalni akcioni plan izrađuje se na osnovu analize postojeće situacije izlaganja radonu na teritoriji jedinice lokalne samouprave, odnosno analize podataka iz lokalne baze podataka o radonu (u daljem tekstu: lokalna baza podataka).

Lokalna baza podataka iz stava 1 ovog člana, uspostavlja se na osnovu podataka iz centralne baze podataka o radonu koja se nalazi kod organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

Lokalna baza podataka sadrži:

- podatke o koncentracijama aktivnosti radona u vazduhu u zatvorenom prostoru; i
- druge informacije od značaja za procjene rizika od radona na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

Pristup svim podacima iz lokalne baze podataka imaju lica koja nadležni organ lokalne samouprave ovlasti za upravljanje i rukovanje tim podacima.

Ažuriranje lokalne baze podataka vrši se kad dođe do bilo kakve relevantne promjene (novih mjerenja i/ili procjena u okviru lokalnog akcionog plana, rezultata programa i projekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave), a ažurirani podaci dostavljaju se organu uprave nadležnom za zaštitu životne sredine (za centralnu bazu podataka o radonu).

Lokalna informacija o radonu

Član 4

U postupku izrade lokalnog akcionog plana sačinjava se informacija o izlaganju radonu u zatvorenom prostoru i povezanim zdravstvenim rizicima na teritoriji jedinice lokalne

samouprave, o važnosti mjerenja koncentracija aktivnosti radona, jednostavnim načinima smanjenja izlaganja radonu i o dostupnim tehničkim sredstvima za smanjivanje postojećih koncentracija aktivnosti radona.

Informacija iz stava 1 ovog člana, dostupna je javnosti odnosno objavljuje se na internet stranici lokalne samouprave i/ili dostavlja putem pisma, sms poruka i poruka na aplikacijama, preko mjesnih zajednica ili na drugi način.

Primjena gradiranog pristupa

Član 5

Pri izradi, razvoju i sprovođenju lokalnog akcionog plana primjenjuje se gradirani pristup, prvobitno usmjeren na područja sa potencijalno najvećim izlaganjem radonu, uz postepeno proširenje na situacije i područja gdje je izlaganje radonu manje, a aktivnosti u okviru lokalnog akcionog plana fokusiraju se na sljedeće glavne komponente:

- analiza postojećeg stanja i poređenje sa nacionalnim referentnim nivoom;
- komunikacija (radi podizanja svijesti o negativnom uticaju radona na zdravlje, uz proaktivni pristup svih zainteresovanih strana);
- mjerenja koncentracija aktivnosti radona i sprovođenja preventivnih i/ili remedijacionih mjera za smanjenje izlaganja radonu.

Gradirani pristup iz stava 1 ovog člana, naročito se primjenjuje u radonski prioritetnim područjima, a sadržaj i obim lokalnog akcionog plana oblikuju se uz njegovu primjenu.

Izrada lokalnog akcionog plana

Član 6

Pri izradi lokalnog akcionog plana u obzir se uzima potreba rješavanja dugoročnih rizika od izlaganja radonu, uz prepoznavanje činjenice da kombinacija visokog izlaganja radonu i pušenja donosi znatno veći individualni rizik od kancera pluća nego ta dva faktora pojedinačno.

Lokalnim akcionim planom utvrđuju se konkretni ciljevi, aktivnosti i mjere za smanjenje izlaganja radonu u boravišnim (stambenim) prostorima na teritoriji opštine, prostorima sa javnim pristupom i drugim zatvorenim prostorima – za bilo koji izvor ulaska radona, bilo da je iz zemljišta, građevinskog materijala ili vode.

Lokalni akcioni plan uključuje mjerenja koncentracije aktivnosti radona u boravišnim prostorima, radi poređenja sa nacionalnim referentnim nivoom.

Učešće javnosti u izradi lokalnog akcionog plana

Član 7

Izrada lokalnog akcionog plana otvorena je za građane, odnosno lokalno stanovništvo, a tokom sprovođenja plana vrši se redovna komunikacija sa građanima i ciljnim grupama, odnosno redovno obavještanje javnosti.

Izrada i sprovođenje lokalnog akcionog plana uključuju konsultacije, koordinaciju, saradnju i partnerstva organa lokalne uprave sa drugim organima i službama lokalne uprave, mjesnim zajednicama, organizacijama koje su fokusirane na zaštitu zdravlja stanovništva i zaštitu životne sredine u opštini, kao i sa drugim organima i institucijama u zavisnosti od ciljeva lokalnog akcionog plana.

Sadržaj lokalnog akcionog plana

Član 8

Lokalni akcioni plan sadrži sljedeće elemente:

- 1) osnovni podaci;

- 2) koordinacija, saradnja i partnerstva;
- 3) analiza postojeće situacije izlaganja radonu;
- 4) ciljevi lokalnog akcionog plana;
- 5) prioriteta;
- 6) plan komunikacije;
- 7) učešće građana;
- 8) plan mjerenja koncentracija aktivnosti radona;
- 9) plan za smanjenje izlaganja radonu;
- 10) koordinacija sa srodnim i povezanim lokalnim programima i projektima;
- 11) odgovornosti, mehanizmi komunikacije i raspoloživi resursi;
- 12) monitoring, evaluacija i izvještavanje;
- 13) detaljni plan sprovođenja lokalnog akcionog plana.

Bliži sadržaj akcionog plana iz stava 1 ovog člana dat je u Prilogu 1, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Stupanje na snagu

Član 9

Ovaj pravilnik objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”, a stupa na snagu 1. jula 2027. godine.

Broj: 0412-322/26-908/3

Podgorica, 18. maja 2026. godine

Ministar,
Damjan Ćulafić, s.r.

SADRŽAJ LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZAŠTITE OD RADONA

1) Osnovni podaci:

- osnovni podaci o jedinici lokalne samouprave;
- podaci o odgovornim licima;
- podatak o statusu područja (radonski prioritetno ili ne);
- podaci o članovima tima koji je izradio akcioni plan;
- podaci o licima koja su odgovorna za sprovođenje lokalnog akcionog plana.

Navesti osnovne podatke o jedinici lokalne samouprave (teritorija, broj stanovnika, broj stambenih i drugih objekata, infrastruktura i sl.). Navesti podatke o odgovornim licima, članovima tima koji je izradio akcioni plan i tima koji je zadužen za sprovođenje akcionog plana sa podacima o kontakt osobama, uključujući opis definisanih odgovornosti i zaduženja unutar tima.

2) Koordinacija, saradnja i partnerstva:

- izrada i razvoj lokalnog akcionog plana;
- sprovođenje lokalnog akcionog plana.

Opisati način koordinacije organa koji izrađuje plan, nadležnih državnih organa, organa uprave, drugih organa i službi lokalne uprave, mjesnih zajednica i nevladinih organizacija, odnosno opisati kako će se osigurati koordinacija.

Opisati način učešća mjesnih zajednica i nezavisnih organizacija sa snažnim prisustvom na lokalnom nivou (nevladine organizacije fokusirane na zaštitu životne sredine u opštini, nevladine organizacije koje se bave zaštitom zdravlja stanovništva i sl.), a koje mogu pomoći sprovođenju akcionog plana i ostvarenju njegovih ciljeva; opisati učešće organa nadležnih za zdravstvenu zaštitu (učesće u komunikaciji sa građanima, učesće u ispitivanju lokacija i sl.), opisati učesće obrazovnih institucija i povezanih tijela (školski odbori i sl.), biblioteka itd. Opisati konkretne saradnje i partnerstva (ako je primjenljivo) – pri izradi, razvoju i sprovođenju lokalnog akcionog plana.

3) Analiza postojeće situacije izlaganja radonu:

- podaci o koncentracijama aktivnosti radona u:
 - o vazduhu stambenih prostora;
 - o vodi za piće; i
 - o zemljištu;
- podaci o procjenama rizika od kancera pluća usljed udisanja radona i podaci o obolijevanju od kancera pluća.

Opisati situaciju izlaganja radonu na teritoriji opštine, odnosno dati zbirni pregled na osnovu dostupnih podataka – iz lokalne baze podataka o radonu ili na osnovu podataka iz centralne baze podataka o radonu kod organa uprave (ako lokalna baza nije uspostavljena).

Osnovni podaci su koncentracije aktivnosti radona u vazduhu u postojećim stambenim prostorima izmjerene pri izradi radonskih mapa, i to: lokalna (gradska) radonska mapa jedinice lokalne samouprave/opštine (kvadrati sa ćelijama 0,5 km × 0,5 km, sa po jednom lokacijom u ćeliji na kojoj je izvršeno mjerenje) i djelovi radonske mape Crne Gore (552 kvadrata, sa ćelijama 5 km × 5 km, sa po jednom lokacijom u ćeliji na kojoj je izvršeno mjerenje) koji pripadaju teritoriji opštine.

Dodatni podaci su dostupni podaci o koncentracijama aktivnosti radona u vodi za piće (vodoizvorišta na teritoriji opštine, voda iz česme, voda iz bunara) i zemljištu (iz naučnih i stručnih publikacija i sl.).

Podaci o procijenjenom riziku od kancera pluća usljed udisanja radona na teritoriji opštine, kao i podaci o obolijevanju od kancera pluća na teritoriji opštine, navode se ukoliko su dostupni (bilo kod nadležnih državnih organa i organa uprave, bilo da su dio naučnih i stručnih publikacija i sl.).

4) Ciljevi lokalnog akcionog plana:

- strateški ciljevi;
- operativni ciljevi.

Definisati strateški/dugoročni cilj (ili ciljeve) i operativne/kratkoročne ciljeve koji treba da dovedu do ostvarenja dugoročnog cilja. Dati detaljniji opis kratkoročnih ciljeva. Uz ciljeve navesti i indikatore uspjeha.

Dugoročni ciljevi moraju biti usaglašeni sa dugoročnim/strateškim ciljevima na nivou države, ali mogu da odražavaju i realne potrebe lokalne zajednice u smislu eliminisanja uzroka povećanog izlaganja radonu i rizika od kancera pluća (uključujući kombinovani rizik od pušenja i visoke izloženosti radonu).

5) Prioriteti:

- pristup, podaci i kriterijumi koji se koriste za identifikaciju djelova teritorije opštine sa potencijalno visokim izlaganjem radonu, ili za definisanje drugih parametara koji se mogu koristiti kao indikatori situacija sa potencijalno visokim izlaganjem radonu;
- način utvrđivanja nivoa radona – mjerenja koncentracija aktivnosti radona u vazduhu stambenih i drugih prostora ili mjerenja koncentracije aktivnosti gasa u zemljištu radi procjene koncentracije radona u zatvorenom prostoru i utvrđivanja drugih relevantnih parametara (kao što su vrste zemljišta i stijena, propustljivost, sadržaj radijuma-226 u stijenama i zemljištu), ili kombinovano.

Opisati način određivanja prioriteta, odnosno koji pristup, podaci i kriterijumi se koriste za utvrđivanje djelova teritorije opštine sa potencijalno visokim izlaganjem radonu (identifikacija područja na teritoriji opštine sa potencijalno najvećim koncentracijama aktivnosti radona – geološka podloga (stijene i zemljište), ćelije lokalne mreže u kojima su prethodno izmjerene najveće koncentracije aktivnosti radona u stambenom prostoru ili drugo), ili opisati pristup, podatke i kriterijume koji se koriste kao specifični indikatori za situacije sa potencijalno visokim izlaganjem radonu (naročito ako se planom predviđaju i razmatranja prostora sa javnim pristupom, radnih prostora u vlasništvu opštine ili slično).

Opisati način određivanja koncentracija aktivnosti radona prvenstveno na prioritarnim područjima ili u prioritarnim situacijama, odnosno vrste mjerenja koje će se sprovesti.

6) Plan komunikacije:

- način na koji će se relevantne informacije o izloženosti radonu i povezanim zdravstvenim rizicima (uključujući povećane rizike vezane za pušenje) dostaviti javnosti i drugim zainteresovanim stranama;
- plan komunikacije sa građanima;
- plan komunikacije sa ciljnim grupama;
- plan komunikacije sa privrednim subjektima i donosiocima odluka.

Opisati način dostavljanja relevantnih informacija o radonu i riziku od izlaganja radonu – kako cjelokupnoj javnosti, tako i drugim stranama koje izraze zainteresovanost.

Opisati načine komunikacije sa građanima koja se vrši radi podizanja svijesti o negativnom uticaju radona na zdravlje i upoznavanja sa rješenjima vezanim za izlaganje radonu, uz prethodnu procjenu percepcije i nivoa znanja o radonu u opštoj populaciji (koju je poželjno uraditi i nakon realizacije plana) i pripremu osnovnih poruka koje treba da budu jednostavne, kratke i konkretne. Opisati planirane aktivnosti i akcije (kao što su ankete, brošure i/ili drugi materijali koji sadrže informacije o radonu i zaštiti od radona, javne prezentacije, internet stranice, stranice na društvenim mrežama, radio i televizijske emisije, izložbe, informativni centri, savjetodavne kampanje, uspostavljanje sedmice/mjeseca u godini s ciljem podizanja svijesti o negativnom uticaju radona na zdravlje čovjeka – uz obilježavanje Evropskog dana radona – naročito u radonski prioritnim područjima i sl.).

Opisati načine komunikacije sa ciljnim grupama (kao što su ljekari, arhitekta, građevinski inženjeri, nastavnici, školski odbori, novinari, itd.) koja se vrši radi redovnog informisanja i podsticanja na primjenu preventivnih mjera i zaštitu od izlaganja radonu, uz prethodnu procjenu percepcije i nivoa znanja o radonu u ciljnim grupama (koju je poželjno uraditi i nakon realizacije plana). Opisati konkretne akcije (prezentacije, tribine, okrugli stolovi, obuka, tj. stručno osposobljavanje, onlajn radionice i sl.).

Opisati načine komunikacije sa donosiocima odluka na lokalnom i državnom nivou, privrednim subjektima koji djelatnost obavljaju na teritoriji opštine, investitorima novih objekata za boravišne i radne prostore i sl., koja se vrši radi slanja poruka koje podstiču korisnike da preduzimaju mjere radi sopstvene zaštite, zaštite članova porodice, zaposlenih lica itd. Opisati konkretne akcije.

7) Učešće građana:

- način učešća građana;
- oblasti akcionog plana u kojima neposredno učestvuju građani;
- faza sprovođenja akcionog plana u kojoj učestvuju građani.

Opisati način pozivanja građana da učestvuju u sprovođenju akcionog plana i akcijama posvećenim zaštiti od radona, kao i način pozivanja i uključivanja ciljnih grupa (vlasnici stanova sa visokim nivoom radona, stanodavci, građani koji planiraju kupovinu postojećeg ili novog stambenog prostora, roditelji, itd.).

Opisati način neposrednog učešća građana, odnosno konkretne aktivnosti u kojima se planira neposredno učešće građana (komunikacija u okviru mjesne zajednice, komunikacija sa medijima, javne prezentacije, obuka, postavljanje detektora radona, učešće u kampanjama upoznavanja građana sa mjerama zaštite od radona koje i sami mogu sprovesti, učešće u sprovođenju mjera remedijacije itd.) i fazu sprovođenja akcionog plana (izrada, realizacija konkretnih aktivnosti i mjera, monitoring, evaluacija).

8) Plan mjerenja koncentracija aktivnosti radona:

- plan za promociju mjerenja radona u stambenom prostoru;
- plan za mjerenja radona u stambenom i radnom prostoru i prostoru sa javnim pristupom;
- lokalni programi i projekti (ako je primjenljivo);
- učešće u nacionalnim i međunarodnim programima i projektima (ako je primjenljivo).

Opisati načine na koje će se vršiti promocija mjerenja koncentracija aktivnosti radona u stambenom prostoru (kao što su: obavještanje građana o aktuelnoj situaciji izlaganja radonu u opštini, dostavljanje informacije o tome kako mjeriti radon i da je mjerenje radona i bezopasno i korisno, kao i informacije o jednostavnim i isplativim opcijama za mjerenje radona, savjeti kako se nositi sa pojavama visoke koncentracije radona – pravila ponašanja, primjena građevinskih i drugih mjera zaštite od radona i sl.; podsticajne mjere, kampanje besplatnih mjerenja, učešće javnih ličnosti, tj. prepoznatljivih lica iz sfere sporta, umjetnosti, nauke, privrede i sl.; postavljanje digitalnih detektora radona u prostorima sa javnim pristupom, bibliotekama, čitaonicama i sl., mogućnost pozajmljivanja digitalnih detektora radona u javnim bibliotekama slično „pozajmljivanju knjiga” – za kratkoročna mjerenja radona u kući, što pomaže ljudima da razumiju problem radona i može ih motivisati da u sopstvenoj kući izvrše dugoročna mjerenja radona; kombinovane kampanje koje uključuju i rizik od radona i rizik od pušenja, itd.).

Opisati plan mjerenja radona u područjima (i/ili situacijama) koja su određena kao prioritetna u smislu potencijalno visokog izlaganja radonu; broj lokacija na kojima će se godišnje vršiti dugoročna mjerenja koncentracije aktivnosti radona radi poređenja sa nacionalnim referentnim nivoom; „pogušćenja” mjerenja u postojećim ćelijama lokalne mreže – naročito u radonski prioritetnim područjima i područjima gdje su najbrojnija obolijevanja od kancera pluća; plan mjerenja radona u prostorima sa javnim pristupom i radnim mjestima koja se ne nalaze ispod nivoa tla i na prizemlju a nalaze se u objektima u vlasništvu opštine. Ako se planira nabavka digitalnih detektora radona za test mjerenja, opisati gdje i kako će se koristiti. Ako se planira mjerenje radona u vodi (iz bunara, na primjer) i/ili zemljištu, navesti broj lokacija na kojima će se izvršiti mjerenja (godišnje); itd. Ako su planirana ispitivanja građevinskog materijala koji se koristi u gradnji novih objekata na teritoriji opštine, bilo u smislu doprinosa radonu u stambenim prostorima (od radijuma-226 u građevinskom materijalu), bilo u smislu spoljašnjeg izlaganja gama zračenju iz građevinskog materijala, takođe se uključuju u plan.

Navesti konkretne lokalne programe i projekte koji uključuju mjerenja radona, ako postoje ili su predviđeni akcionim planom (programi i projekti posvećeni samo radonu, programi i projekti posvećeni i radonu i riziku od pušenja, radonu i kvalitetu vazduha u zatvorenom prostoru, radonu i energetske efikasnosti i sl.).

Opisati učešće (ili planirano učešće) u nacionalnim i međunarodnim programima i projektima koji uključuju ispitivanja radona, ako je primjenljivo. Podrazumijevaju se ne samo programi i projekti posvećeni mjerenju radona nego i programi i projekti koji se generalno odnose na izlaganje radonu u stambenom, radnom prostoru i drugim objektima, spoljašnje izlaganje zračenju iz građevinskog materijala u zatvorenom prostoru, programi i projekti koji se realizuju s dugoročnim ciljem smanjenja rizika od kancera pluća usljed izlaganja radonu i slični projekti.

9) Plan za smanjenje izlaganja radonu:

- plan za promociju preventivnih mjera u novim stambenim prostorima (stanovima u izgradnji ili stanovima koji se renoviraju);
- plan za promociju remedijacionih mjera u postojećim stambenim prostorima;
- plan za sprovođenje mjera za smanjenje izlaganja (ako je primjenljivo):
 - o davanje prioriteta akcijama za smanjenje izlaganja radonu u onim situacijama za koje se procjenjuje da će takve akcije biti najefektivnije,
 - o sprovođenje mjera,
 - o provjera efektivnosti sprovedenih mjera;

- plan za donošenje akata i/ili uspostavljanje operativnih politika na nivou opštine (ako je primjenljivo);
- lokalni programi i projekti (ako je primjenljivo).

Opisati načine na koje će se u javnosti i u okviru ciljnih grupa (stručnjaci za izgradnju i uređenje prostora, investitori novih objekata za boravak i radna mjesta i sl.) promovisati mjere prevencije povećanog izlaganja radonu (metode, tehnike i sredstva za sprečavanje ulaska radona u nove stambene i radne prostore, uključujući identifikaciju građevinskih materijala sa značajnom ekshalacijom radona) – kroz pripremu i distribuciju informacija o izlaganju radonu na teritoriji opštine i povezanim rizicima po zdravlje, uključujući povećane rizike vezane za pušenje; pripremu i distribuciju objašnjenja da su preventivne mjere generalno najisplativiji i najefikasniji način da se postignu niske koncentracije aktivnosti radona u pojedinačnim stanovima; upoznavanje sa zakonskim obavezama u vezi sa zaštitom od radona i gradnjom novih objekata i sl.

Opisati načine na koje će se u javnosti i u okviru ciljnih grupa (vlasnici stanova sa povećanim koncentracijama aktivnosti radona u vazduhu, stanodavci, podstanari i sl.) promovisati mjere za smanjenje izlaganja radonu (informacije o konkretnim mjerama koje mogu da preuzmu sami građani, uputstva kako provjeriti radon i sprovesti mjere za smanjenje njegove koncentracije aktivnosti u zatvorenom prostoru, linkovi ili izvori gdje se može naći više informacija o radonu i mjerama zaštite od radona, mjerama remedijacije i sl.).

Opisati plan za sprovođenje mjera za smanjenje koncentracije radona u stambenom prostoru, ako je primjenljivo, tj. uključeno u lokalni akcioni plan. Ako opština planira da u okviru lokalnog akcionog plana učestvuje u sufinansiranju sprovođenja mjera za smanjenje koncentracije aktivnosti radona u prostorima gdje ona prelazi nacionalni referentni nivo (a koje se sufinansira iz budžeta Crne Gore u skladu sa zakonom), onda to navesti u ovom dijelu akcionog plana. Ako opština planira da sprovodi (finansira ili sufinansira) mjere za smanjenje koncentracije aktivnosti radona u stambenim prostorima, onda u ovom dijelu opisati davanje prioriteta (identifikovanje djelova teritorije sa povećanim koncentracijama aktivnosti radona u zatvorenom prostoru, ili identifikovanje karakteristika zgrada koje mogu dovesti do povećanih koncentracija aktivnosti radona, davanje prioriteta stambenim prostorima sa koncentracijama aktivnosti radona koje značajno prevazilaze referentni nivo u odnosu na stambene prostore u kojima su koncentracije aktivnosti radona neznatno iznad referentnog nivoa, ili neki drugi način).

Opisati gdje i kako će se sprovesti mjere za smanjenje koncentracije aktivnosti radona (na kojim lokacijama, uključujući i broj lokacija, i u kojim situacijama izlaganja – tamo gdje su već detektovane povećane koncentracije aktivnosti radona ili i na drugim lokacijama, u definisanim prioritarnim situacijama ili i u drugim situacijama), podsticajne mjere za samostalno sprovođenje mjera (na primjer u stambenom prostoru socijalno najugroženijih porodica), sprovođenje mjera u prostorima sa javnim pristupom, na radnim mjestima gdje je opština poslodavac... Opisati i način na koji će se provjeravati efektivnost sprovedenih mjera (ponovno mjerenje koncentracije aktivnosti radona radi poređenja sa nacionalnim referentnim nivoom, kratkoročna/test mjerenja ili drugo).

Navesti da li se planira donošenje specifičnih akata i/ili uspostavljanje operativnih politika na lokalnom nivou u vezi sa zaštitom od radona (poseban razvojni plan, uključenje u strateški plan razvoja opštine, program za komunikaciju radi podizanja javne svijesti i informisanja donosilaca odluka, poslodavaca i zaposlenih o rizicima od radona, uključujući povezanost sa rizikom od pušenja; program za smanjenje izlaganja radonu u stambenim prostorima i radnim prostorima u vlasništvu opštine; akti koji se odnose na iznajmljivanje smještaja,

objekte u opštinskom vlasništvu, zatvorene prostore sa javnim pristupom i sl.; posebno usvajanje ciljeva smanjenja izlaganja radonu u zatvorenom prostoru na teritoriji opštine, sprovođenje godišnjih kampanja za javno obrazovanje i podizanje svijesti tokom uspostavljene sedmice/mjeseca borbe protiv radona, itd.) – naročito u radonski prioritetnim područjima.

Navesti lokalne programe i projekte koji uključuju primjenu preventivnih i/ili remedijacionih mjera, ako postoje ili su predviđeni akcionim planom.

10) Koordinacija sa srodnim i povezanim lokalnim programima i projektima:

- iz oblasti unapređenja zdravlja (borbe protiv pušenja);
- iz oblasti kvaliteta vazduha u zatvorenom prostoru;
- iz oblasti uštede energije.

Navesti lokalne planove, programe i/ili projekte iz oblasti borbe protiv pušenja, kvaliteta vazduha u zatvorenom prostoru i uštede energije, ako postoje ili su planirani u periodu na koji se lokalni akcioni plan donosi. Opisati kako će se obezbijediti koordinacija lokalnog akcionog plana (tj. konkretnih aktivnosti i mjera u okviru plana) sa tim programima i/ili projektima.

11) Odgovornosti, mehanizmi komunikacije i raspoloživi resursi:

- obaveze i odgovornosti;
- mehanizmi komunikacije i koordinacije rada;
- resursi za sprovođenje akcionog plana.

Opisati obaveze i odgovornosti organa lokalne uprave i drugih strana učesnica u sprovođenju plana (po segmentima i fazama sprovođenja plana, uključujući pristup i upravljanje podacima, ažuriranje podataka, održavanje i ažuriranje lokalne baze podataka – ako je primjenljivo, praćenje postojećih procesa koji se bave izlaganjem radonu, praćenje i pregled posebnog tretmana za stanove sa visokim koncentracijama aktivnosti radona; obaveze i odgovornosti u vezi sa sačinjavanjem i dostavljanjem izvještaja o sprovođenju plana, itd.). Opisati predviđene i/ili dogovorene načine komunikacije tima zaduženog za sprovođenje akcionog plana sa učesnicima u realizaciji (redovni sastanci, bilateralni kontakti itd.). Opisati mehanizme razmjene informacija i koordinacije rada, kao i raspoložive resurse za sprovođenje akcionog plana (finansijske i druge).

12) Monitoring, evaluacija i izvještavanje:

- način monitoringa;
- raspored evaluacije i predmet evaluacije;
- način izvještavanja.

Opisati način na koji će se pratiti napredak i vršiti redovni monitoring akcionog plana, odnosno njegove realizacije, ko će vršiti monitoring, kao i vremenski raspored za evaluaciju i predmete evaluacije (realizacija planiranih aktivnosti i mjera, percepcija rizika od radona među lokalnim stanovništvom, sprovedena mjerenja radona, akcije ako je detektovana povećana koncentracija aktivnosti radona, akcije povodom definisanih prioriteta, sprovedene preventivne i remedijacione mjere i sl.) preko broja izvršenih mjerenja, evaluacije statistike izvršenih mjerenja, prijavljenih remedijacionih mjera i njihove efektivnosti (između ostalog i preko periodičnih anketa o efektivnosti preventivnih mjera u novim objektima i remedijacionih mjera u postojećim objektima) itd. Na osnovu monitoringa i rezultata evaluacije vrši se i periodična izmjena plana (po potrebi).

Uz opis načina izvještavanja građana i ciljnih grupa o sprovođenju akcionog plana, odnosno opis kako će biti zadovoljen uslov transparentnosti, opisati i izvještavanje nadležnih organa (ko sačinjava izvještaj, kada se podnosi i sl.), vodeći računa o sadržaju izvještaja (podaci o realizovanim aktivnostima i mjerama iz lokalnog akcionog plana po indikatorima realizacije/rezultata, analiza uspješnosti ostvarenja kratkoročnih ciljeva po definisanim indikatorima uspjeha, podaci o finansijskim sredstvima koja su utrošena za realizaciju aktivnosti i mjera, procjena potrebe za izmjenama akcionog plana – dodatne mjere i/ili promjena predloženih mjera, drugi podaci koji su relevantni za sprovođenje lokalnog akcionog plana).

13) Detaljni plan sprovođenja lokalnog akcionog plana:

Dati (u tabeli ili na drugi način) sumarni pregled aktivnosti i mjera, povezanih sa definisanim operativnim ciljevima. Odnosno, navesti sve aktivnosti koje treba da dovedu do ostvarenja definisanog operativnog cilja (a posredno i do ostvarenja strateškog cilja), rokove za njihovu realizaciju, realizatore (nosiocje realizacije i učesnike u realizaciji), indikatore realizacije/rezultata i finansijska sredstva (iznos potrebnih sredstava i izvor finansiranja).